

Toimintasuositukset

Biohajoavat tasot broilereiden virikkeenä

Käyttävätkö broilerit biohajoavia tasoja?

Toimivatko biohajoavat tasot broileritiloilla?

Suomalaiset broileritilat kuuluvat lähes poikkeuksetta eläinten hyvinvointikorvausjärjestelmän piiriin, jossa korvausta saadakseen tilojen täytyy sitoutua esim. tarjoamaan virikkeitä linnuille. Yleisimpiä suomalaisilla broileritiloilla käytettyjä virikkeitä ovat lelut ja orret. Aikaisempien tutkimusten mukaan kuitenkin linnut oleilevat tasoilla enemmän kuin orsilla.

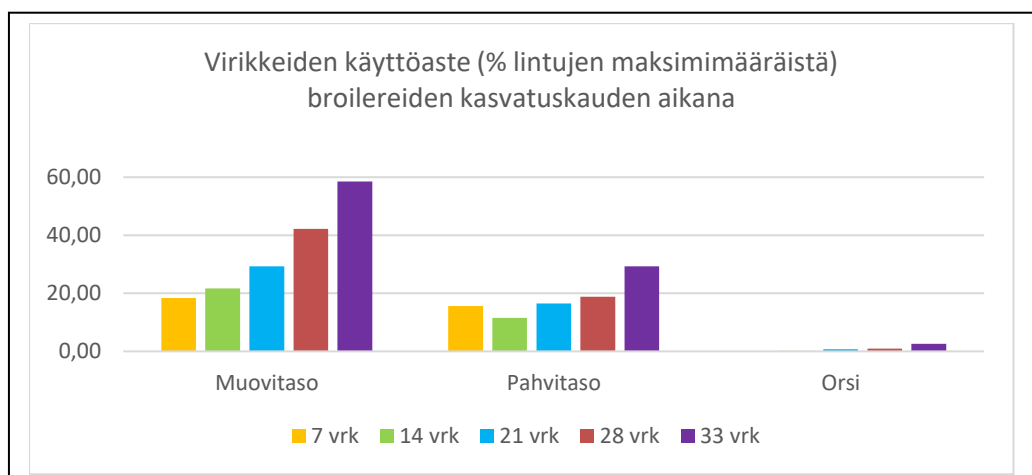
Hankkeessa arvioitiin erilaisten biohajoavista materiaaleista tehtyjen tasojen käyttöä kolmella broileritilalla. Kaikki tasot olivat lintujen mieleen. Kokeiluista vaihtoehdoista pahvitaso ei vastannut odotuksia, koska se ei hajonnut kasvatuskauden aikana ja sen päälle kertyi paljon lantaa. Pahvitason käyttöä verrattiin muovitason, jota linnut käyttivät mielellään. Muovitason alle kuitenkin pääsi kertymään lantaa, mikä oli hankala puhdistaa sekä pehkun laatu muovitason läheisyydessä oli huonompi kuin muualla kasvatusosastossa. Kutteri- ja turvepaalit taas hajosivat kasvatuskauden aikana. Paalit kiinnostivat lintuja virikkeenä paljon. Kutteripaali hajosi todella nopeasti lintujen käytössä, mutta linnut kävivät edelleen makaamassa sekä kylpemässä paalin paikalla. Todennäköisesti kutterin vaalea väri houkutteli lintuja.

Tasojen käyttäminen lisää työvoiman tarvetta tilalla sekä tuotantokustannuksia. Tasojen aiheuttama hyöty on vaikea mitata, koska hyvinvoinnin lisääntymiselle vaikea saada hintalappua. Lähes ainoaksi mahdollisuudeksi kompensoida tasojen käytöstä kasvaneita tuotantokustannuksia on toistaiseksi tukijärjestelmä tai tuottajahintojen kautta.

Projektin aikana selvisi, ettei markkinoilla ole tällä hetkellä kustannustehokasta ratkaisua viriketason valmistukseen Suomessa, pois lukien jo markkinoilla olevien ratkaisujen käyttämisen. Lisäksi broilieri kasvattajat olivat jo investoineet muihin ratkaisuihin. Tästä johtuen viriketason valmistukselle ei ole tällä hetkellä riittävää kysyntää. Kuitenkin teollisuuden tuotekehitykseen investoidaan yhä enemmän ja teollisuus kehittää uusia tuotteita, joten Suomesta löytyy sekä osaaminen että teknologia toimivan biohajoavan tason valmistamiseksi.

Hankkeen nimi:
Biohajoavien tasojen käyttö broilereiden virikkeenä (Viriketaso)

Tekijä:
Petra Tuunainen,
Luonnonvarakeskus

Johdanto

Virikkeinä toimivien tasojen tulee olla lintuja kiinnostavia, hygieenisia, helposti koottavia ja kerta-käyttöisiä.

Suomalaiset broileritilat kuuluvat lähes poikkeuksetta eläinten hyvinvointikorvausjärjestelmän piiriin, jossa korvausta saadakseen tilojen täytyy sitoutua esim. tarjoamaan virikkeitä linnuille. Virikkeillä pyritään lisäämään lintujen hyvinvointia ja tyydyttämään niiden luonnollisia käyttäytymistarpeita. Orsilla ja tasoilla voidaan lisätä broilerien pitopaikan monipuolisuutta, kannustaa lintuja liikkumaan ja tarjota luonnollisia lepäämispaikkoja. Liikkumisen tiedetään parantavan broilereiden jalkaterveyttä ja orret, tasot ja kasoina lisättävä pehku toimivatkin liikkumiseen kannustavina virikkeinä.

Tarkoituksen mukaisesti toimivien virikkeiden tulisi olla lintuja kiinnostavia, lisätä liikkumista, vähentää epätoivottua käyttäytymistä ja olla käytännössä toimivia. Virikkeiden materiaali on tärkeä valintaperuste. Materiaalin tulee olla linnuille mieluisa, hygieeninen ja helposti siirrettävissä. Huonosti sijoitetut, epävakaa tai muuten linnuille kelpaamattomat tasot ja orret, vievät kasvatustilan lattiapinta-alaa, nostavat lintujen kasvaessa kasvatustiheyttä, mikä saattaa johtaa terveysongelmien esiintymiseen. Ylimääräiset rakenteet saattavat myös häiritä kasvatustilan ilmanvaihtoa ja sitä kautta huonontaa pehkun laatua. Biohajoavista materiaaleista valmistetut tasot voisivat ratkaista virikkeitä koskevat ongelmat ja olla helppokäyttöisiä sekä tilalliselle että linnulle.

Aineisto

Erilaisia biohajoavia tasoja kokeiltiin kolmella broileritilalla.

Hankkeen tavoitteena oli tutkia biohajoavien tasojen käyttökelpoisuutta broileritiloilla, vaikutuksia eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä käytön taloudellisuutta. Virikkeitä tutkittiin kolmella broileritilalla vuosien 2020 ja 2021 aikana Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla yhteensä kuudessa kasvatustilassa, joissa kasvatettiin 12 000–30 000 Ross308-hybridin broileria kerrallaan. Kokeet tehtiin kahdessa osassa. Ensimmäisenä lintujen annettiin vapaasti valita muovisen tason, pahvisen tason ja orsien välillä. Koeasetelma toistettiin molemmilla tiloilla kuudessa peräkkäisessä parvessa. Virikkeiden käyttöä kuvattiin videoilla. Toisessa osassa kahden kasvatustilan kokonaisuudesta toisessa hallissa annettiin linnuille noin 1,5 % pohjapinta-alasta turve- ja kutteripaaleja tasoina ja toinen halli toimi kontrollina, jossa tasoina ei ollut ollenkaan.

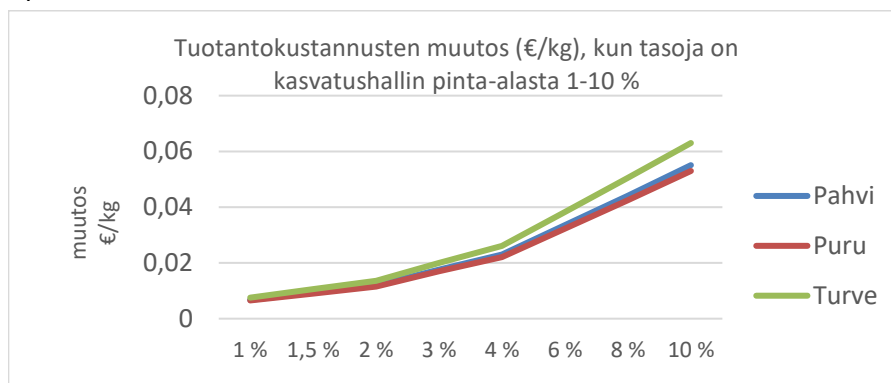
Tilakokeissa arvioitiin erilaisten virikkeiden käyttöä ja lintujen preferenssiä erilaisten virikkeiden käyttämisen, minkä lisäksi kokeen ensimmäisessä osassa analysoitiin pehkun laatu sekä erilaisten biohajoavien tasojen käytön kustannuksia.

Tulokset, niiden vaikuttavuus ja johtopäätökset

Broilerit käyttivät tasoja enemmän kuin orsia, mutta tasojen laajamittainen käyttö nostaa tuotantokustannuksia huomattavasti.

Broilerit käyttivät tasoja paljon enemmän kuin orsia. Tasoja käytettiin jatkuvasti, kun taas orsilla havaittiin vain muutamia lintuja kerrallaan. Kuitenkaan tasojen käyttö ei ole ongelmallista. Muovitasot saattavat isoina rakenteina huonontaa pehkun laatua, kun taas pahvitasot saattavat lisätä lintujen likaisuutta. Turve- ja kutteripaalit olivat ainoita, jotka hajosivat kasvatuskauden aikana, mutta niiden laajamittainen käyttö tuo kasvatushalliin merkittävästi enemmän kuiviketta. Tosin turve ja kutteri ovat muutenkin yleisesti käytössä olevia kuivikkeita, joten niiden käytöllä ei tule olemaan ongelmia lannan jatkokäyttöä ajatellen. Kuitenkin kuivikkeen selvä määrän lisääntyminen lisää lannan varastointiin tarvittavaa tilaa sekä kustannuksia. Turpeen käytöstä myös eläinten kuivikkeena haluttaisiin yleisen mielipiteen mukaan luopua, joten sen käyttöä virikkeenä on ehkä vaikeaa puolustaa tulevaisuudessa.

Kaikkien tasojen käyttö lisää tuotantokustannuksia merkittävästi. Kustannusten arviointiin lisääntyvän merkittävästi erityisesti silloin kun tasoja on yli 2 % kasvatushallin pinta-alasta.

Markkinoilla ei ole tällä hetkellä kustannustehokasta ratkaisua biohajoavaksi taksoksi, pois lukien kuivikkeeksi valmistetut tuotteet, eikä sen valmistukselle ole tällä hetkellä riittävää kysyntää.

Tulevaisuuden haasteet

- Broilerituottajat ovat tehneet jo investointeja virikkeisiin (orsiin), joten uusien investointien tekeminen ei ole houkuttelevaa, jos investointeja ei saa katetta jollain tavalla.
- Broilerituotannon tarjoamat tämä hetkiset markkinat biohajoavista materiaaleista valmistetuilla tasoilla eivät ole niin suuria, että se houkuttelisi puunjalostusteollisuutta investoimaan niiden suunnitteluun ja valmistukseen.
- Kuitenkin Suomesta löytyy varmasti taitoa ja materiaalia biohajoavan tason valmistamiseen ja mikäli samasta materiaalista voitaisiin valmistaa tuotteita myös muille kuin broilereille niin kysyntäpotentiaali kasvaa.

Tasojen käyttöönottoa broileritiloilla tulisi tukea.

Toimintasuositukset

- Tasojen käyttöönottoa broileritiloilla tulisi tukea, että käytöstä johtuvat suuremmat tuotantokustannukset tulisivat katetuiksi ja tasojen käyttö sitä kautta tilallisille houkuttelevammaksi.
- Biohajoavien materiaalien käyttöä tasojen valmistamisessa tulisi suosia, jotta tasot olisivat hygieenisinä ja helppokäyttöisiä.
- Suomalaisten puunjalostusyritysten ja broilerituotannon välistä keskustelua tulisi jatkaa, jotta tarpeet ja mahdolliset uudet innovaatiot kohtaisivat toisensa.
- Hankkeessa saatujen kokemusten perusteella eläinten hyvinvointikorvaus-ehtojen vaatimus 10 %:n minimimäärästä kasvatushallin pohjapinta-alasta nostaa kustannuksia ja työmäärää liikaa suhteessa korvaustasoon. Kustannukset pysyvät tasapainossa korvauksen kanssa, jos tasoja on kasvatushallissa noin 2 % pohjapinta-alasta. Hankkeen tulosten perusteella ei kuitenkaan voida vetää johtopäätöksiä siitä, miten kyseiset tasojen käyttötasot vaikuttavat saavutettuun hyötyyn, eli lintujen hyvinvointiin ja terveyteen.

Tarkempi lukeminen

Hankkeen loppuraportti löytyy osoitteesta: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-386-2>